

PSSS!

marec 2019, št. 6

Pred vami je šesti **PSSS! novičnik**, tokrat o **odpravljanju diskriminacije**.

Projekt **Povezovalni, Sodelujoči, Strokovni, Slišani!** ali enostavno **PSSS!** je povezal pet različnih organizacij v partnerstvo z namenom boljšega povezovanja ter sodelovanja med nami, povišanja slišnosti o našem delu, izpostavljanja raznolikosti vsebin, ki jih pokrivamo in strokovnosti vsakega posameznega partnerja.

VOLUNTARIAT
SCI SLOVENIA

Zveza
prijateljev
mladine
Ljubljana
Moste-Polje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

*Izražena mnenja avtorja/ev ne predstavljajo
uradnega stališča MJU.*

DAN ZA SPREMEMBE: ODPRAVIMO DISKRIMINACIJO

Verjamemo, da bo letošnji **Dan za spremembe** z naslovom **Odpravimo diskriminacijo** odlična priložnost za osveščanje o diskriminaciji, širjenje glasu o že obstoječih dobrih praksah in izvedbo konkretnih akcij, ki bodo trajnostno prispevale k sprejemanju raznolikosti, spodbujale enakopravnost in dobre odnose med različnimi skupinami v družbi.

6. april

dan za
SPREMEMBE
odpravimo diskriminacijo

Dan za spremembe je velika vseslovenska akcija, ki je nastala z namenom spodbujanja ljudi, da aktivno pristopijo k odzivanju na potrebe posamezne skupnosti. Pri Slovenski filantropiji jo organiziramo vsako pomlad, in tako že vse od leta 2010 s sloganom akcije **Ne prepuščaj se toku, SPREMINJAJ tudi TI!** nagovarjamo prebivalce Slovenije, da zavihajo rokave in vsaj za en dan postanejo prostovoljci in prostovoljke. Med organizatorji so nevladne organizacije, vrtci, šole, krajevne skupnosti, občine, javni zavodi in posamezniki, sodelovala bodo tudi podjetja.

Povežite se z nami, stopite iz ustaljenih kolesnic, zavihajte rokave in za en dan postanite prostovoljci tudi vi! Če se odpravljanju diskriminacij želite pridružiti, obiščite **to spletno mesto** in v naboru akcij najдите takšno, ki vam je vsebinsko najbližje. Če pa imate sami, v svoji skupnosti ali organizaciji svojo idejo za akcijo, jo lahko prijavite še do **torka, 26. 3.** Dokažimo, kako močni smo, če delamo skupaj za isti cilj!

O letošnjih akcijah po Sloveniji:

- do sedaj je prijavljenih **137** akcij
- potekale bodo v **72** krajih
- sodelovalo bo okoli **450** organizacij in več kot **5.500** prostovoljcev
- naslavljaljo bodo predvsem diskriminacijo glede na **starost, družbeni položaj, invalidnost, raso ali etnično poreklo** in **narodnost**
- največ bo **medgeneracijskih aktivnosti, osveščevalnih akcij, druženj in obiskov** ter **akcij za odpravljanje predsodkov, stereotipov in sovražnega govora**

Zakaj je diskriminacija škodljiva?

Vir: MDDSZ

- Ker ovira, otežuje in izključuje številne ljudi pri učinkovitem uživanju njihovih najrazličnejših pravic in interesov, pri njihovih vsakdanjih dejavnostih in življenjskih priložnostih. To ima številne zelo hude posledice, tako psihološke, zdravstvene kot tudi povsem materialne, pogosto pa močno bremeni tudi njihove družinske člane.
- Diskriminacija je socialno zlo, ki najpogosteje deluje na povsem nezavedni ravni zaradi učinka zakoreninjenih stereotipov in predsodkov. Zato se je premalo zavedamo.
- Vsaj tako škodljivo pa je, če se je sicer zavedamo, pa kljub temu napravimo le malo ali sploh nič, da bi se stanje izboljšalo: da bi Slovenija postala bolj vključujoča in pravičnejša družba.

NAD DISKRIMINACIJO Z GLOBALNIM UČENJEM

Boj proti diskriminaciji je kompleksen, saj je diskriminacija sama po sebi razvejana - in ker je področij diskriminacije toliko, tudi ni enotnega recepta za boj proti njej. Kljub temu je po naših izkušnjah eden izmed boljših načinov za soočanje z različnimi oblikami diskriminacije ozaveščanje in izobraževanje posameznikov. Ozaveščeni posamezniki namreč postajajo strpnejši in razumevajoči za drugačnost in drugost, sprememba v mišljenju pa vodi do spremembe v vedenju. Zato si na vseh korakih svojega delovanja prizadevamo za strpno, solidarno, vključujočo in povezujočo družbo.

Z metodami in tehnikami globalnega učenja mlade pripravljamo na odhod na mednarodne prostovoljske projekte. Ko odhajajo v države globalnega juga, je še posebej pomembno, da naslovimo razne oblike diskriminacij - od rasne, ekonomske, verske, spolne in drugih - saj se bodo z njimi srečevali tekom bivanja in delovanja v tujini. Potrebno se je vsaj zavedati, kaj lahko pričakujejo in kako postopati, da ne bi podpihovali stereotipov ter prilivali olja na ogenj obstoječim diskriminacijam, ki so navadno ali vsaj deloma povezane s kolonialno preteklostjo in v različnih oblikah obstajajo še danes.

Projekti mednarodnega prostovoljstva so zasnovani tako, da prostovoljci sodelujejo z lokalno skupnostjo, kjer opravljajo prostovoljsko delo. Te so tudi prostor za odprto debato in soočanje z lastnimi dilemami, motivi in predsodki (še posebej pri ciklu globalnega učenja **GLEN, SCI** taborih in dolgoročnih projektih). Prostovoljci imajo priložnost reflektirati lastno doživljanje in izkušnje že tekom projekta, vendar je pomembno njihovo izkušnjo osmisлити in ovrednotiti tudi po prihodu domov.

Zato s prostovoljci izvajamo evalvacije, kjer se pomenimo o njihovi izkušnji, izzivih, oblikah diskriminacije in neenakosti, ki so jim bili priča. Z nami delijo tudi kaj so se iz tega naučili in kaj bi morda popravili. Spodbujamo jih k deljenju izkušnje z drugimi (preko blogovskih zapisov, člankov, predstavitev ipd.) na način, ki bo nevtralen in ne bo odražal stereotipov.

Verjamemo, da so prostovoljci lahko most med različnimi kulturami in so s svojo prisotnostjo, če so na to prav pripravljeni, pozitiven element pri blaženju učinkov diskriminacij - še posebej po vrnitvi domov, v domačem okolju.

NE JEM LJIMO DEKLETOM POGUMA

Statistika že kar nekaj časa beleži padec brezposelnosti med mladimi, a visoko izobražene mlade ženske, zbrane v projektu **Kolegice**, opozarjajo, da se zanje položaj na trgu dela ni bistveno izboljšal.

KOLEGICE — MOJA ZGODBA O USPEHU.

Med **brezposelnimi do 29. leta** s terciarno stopnjo izobrazbe je:

- **71%** žensk
- od teh ima **62.1%** izobrazbo s področja družboslovja in humanistike

Statistike Zavoda za zaposlovanje

Pri zaposlovanju tako prihaja do 'nenačrtne' diskriminacije, saj so kompetence, ki jih medtem osvojijo moški na trgu dela 'bolj vnovčljive' oz. bolje plačane.

*Na podlagi teh spoznanj so dekleta svoje izkušnje strnila v **3 priporočila**:*

- **UVEDBA KVALITETNEGA IN VEČLETNEGA KARIERNEGA SVETOVANJA V ŠOLAH**
- **PRAVOČASNA PREDSTAVITEV MOŽNOSTI RAZVOJA POTENCIALOV IN MOTIVACIJA S STRANI MLADINSKIH ORGANIZACIJ**
- **SAMOSTOJNO INFORMIRANJE O TRGU DELA IN POTREBI PO KADRIH V LOKALNEM OKOLJU**

Dekleta se odločajo za študij na družboslovno in humanistično usmerjenih fakultetah, čemur na Zavodu Nefiks ne nasprotujemo. Opozarjamo pa na to, kar se kaže v praksi - mnoga dekleta se namreč za tovrsten študij odločajo zaradi nepoznavanja naravoslovno tehničnih poklicev in neustreznega kariernega svetovanja v obdobju pred začetkom študija.

REVŠČINA MOČNO VPLIVA NA SOCIALNE STIKE MED OTROKI

Otroci, ki so potisnjeni na rob in živijo v revnem socialnem in finančnem okolju, so že od malih nog drugačni v očeh svojih vrstnikov. Mi se zavedamo, da imajo tudi ti otroci in mladi pravico do kakovostnega razvoja in odraščanja, zato jim pomagamo z najrazličnejšimi pilotnimi in tudi stalnimi projekti. Pred nami je poletje in kmalu bomo skupaj z otroki in vzgojitelji uživali na počitnicah, nekaj jih bomo lahko odpeljali tudi v tujino preko projekta **Mladi in Evropa**. Poleg tega v našem dnevnem centru **Skupna točka** vsakodnevno nudimo brezplačne delavnice: gledališki krožek, učna pomoč, angleške delavnice, ustvarjanje, šport... preko katerih se otroci razvijajo in rastejo ter opremljajo z novim znanjem.

Skupaj se bomo proti diskriminaciji borili tudi 6. aprila, ob vseslovenski akciji Slovenske Filantropije **Dan za spremembe** ter mladim in starim ponudili sobotno druženje in brezplačno športno vadbo v pisani družbi. Vabimo tudi vas, da se nam pridružite na Zaloški 54, v Večgeneracijskem centru Skupna točka, ob 9.45. Z otroki bomo pripravili zdravo pecivo, med tem pa odrasle vabimo, da se pridružijo na brezplačni vadbi ob 10.00 v vadbenem centru Moste, ki deluje pod okriljem Športnega društva Moste, na naslovu Rojčeva 25 v Ljubljani. Tako bomo stopili **Aktivno v pomlad**, pri tem pa nam lahko pomagate tudi vi.

Meseca aprila bomo še posebej aktivni in sicer vabimo v naše vrste tudi nove vzgojitelje, študente in mlade, ki si želijo med poletjem narediti nekaj dobrega in koristnega, poleg tega pa širiti svoja poznanstva in izkušnje.

DISKRIMINACIJA ROMOV - 'NEVIDNA' DISKRIMINACIJA VSEM NA OČEH

Le redko komu je jasno, zakaj romski otrok, ko vstopi v šolo, ponavljajoče prižiga/ugaša luč. To početje običajno označijo za disciplinski problem in nevzgojenost. Težko pa bi pomislili na pravi razlog: da je ta otrok doslej živel v baraki, ob soju petrolejke in ni imel priložnosti za izkušnjo prižiganja luči, kar drugi otroci spoznajo kmalu po tem, ko se dvignejo na lastne noge, nekje po 1. letu starosti. Razkorak v izhodišču, iz katerega začnejo romski otroci v primerjavi z vrstniki večinskega prebivalstva, je tako velik, kot če bi slovenskega otroka pri 6. letih poslali v kitajsko osnovno šolo – brez predznanja kitajskega jezika, kulturnih navad in pravil obnašanja. V novem okolju in šoli se najbrž ne bi dobro znašel, niti počutil, za kitajsko okolje bi najbrž pomenil vzgojni problem. Podobno so romski otroci ob vstopu v šolo za to neopremljeni, iz izobraževalnega sistema hitreje izpadejo, na dolgi rok pa mnogi reproducirajo razmere, v katerih so odraščali sami. Še drugi primer: ste že kdaj opazili, kako Roma na blagajni v trgovini trgovka običajno povsem samoumevno tika? Tikanja se, nasprotno, ne poslužuje v primeru drugih strank, ki stojijo v vrsti za njim. Tovrstni primeri govorijo o tem, da se Romi vsak dan srečujejo z diskriminacijo, ki je nevidna in prezrta. To gre z roko v roki s tem, da je diskriminacija Romov tretjerazredna tema, ki večine javnosti ne zanima. Tega, kako Romi živijo, se večine neposredno ne tiče.

V DRPD z Romi že vrsto let izvajamo aktivnosti, ki so v službi širšega integracijskega programa, katerega namen je Rome na več ravneh spodbuditi in opolnomočiti za lastno aktivacijo, jih opremiti s potrebnimi veščinami in znanji za to ter tako kompenzirati depriviligiranost kot posledico njihove socialne izključenosti. Diskriminacija Romov ima dva vidika - prvi je negativna diskriminacija, ki jo Romi s strani večinskega prebivalstva, ki se je pogosto ne zaveda, doživljajo vsakodnevno. Drug vidik je pozitivna diskriminacija - ta naj bi zmanjšala neenak položaj Romov.

Slednjega pa javnost pogosto ne razume kot objektivno danost, v katero so romski otroci rojeni, temveč kot lastno izbiro Romov – v smislu, oni so leni, ne želijo delati, raje prejemajo socialno denarno pomoč, za svoj dom so si izbrali barake brez elektrike in vode. Skratka, neenaka izhodišča in možnosti javnost pogosto razume kot njihovo lastno izbiro (in krivdo). V resnici romski otroci nimajo možnosti izbrati, kje bodo rojeni in kje odraščali, zato je njihovo izhodišče povsem drugačno. Nihče ne želi živeti reven, brez elektrike, tekoče vode, tople postelje – bi si kdor koli izbral, da bi bil rojen v to?

Diskriminacije Romov se bomo lahko uspešno lotili šele, ko se bomo problematike socialne vključenosti lotili celostno. Ključen del tega je spremenjen odnos javnosti do njih. To je mogoče doseči zgolj z osebnim stikom, ki zmora preseči medijsko podobo o Romih. Zanimivo je slišati, kako vsi točno vejo, kakšni so Romi, nihče izmed njih pa osebno ne pozna niti enega, kaj šele, da bi bil kateri v krogu njegovih prijateljev, s katerimi bi npr. tu in tam spil skodelico kave.

Če želite to spremeniti, vas vabimo, da se nam pridružite na **Dnevu za spremembe**, ki bo potekal **6. aprila 2019**. V romskem naselju Brezje bomo v čistilni akciji skupaj z Romi urejali okolico **Skupnostnega centra Brezje Žabjak**, dan pa zaokrožili s prireditvijo ob dnevu Romov – **Veselo dive**.